

Avaluació de l'obertura dels comerços als diumenges d'estiu a la ciutat de Barcelona

Informe elaborat per:

Laboratori de Transferència en Economia Aplicada de la UB

Equip investigador: Jordi Suriñach (dir.)

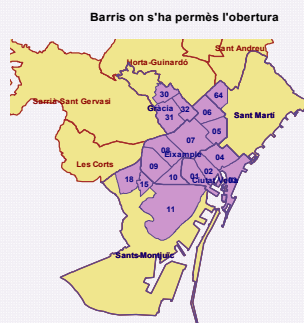
Novembre 2014

Jordi López Tamayo

Esther Vayá

ANTECEDENTS

En data 10 de Juliol, la Generalitat va aprovar, a petició de l'Ajuntament de Barcelona, la delimitació d'una zona turística específica a la ciutat on estigués permesa l'obertura dels comerços als diumenges d'estiu...

C. Vella (tot)
Eixample (tot)

Sants-Montjuïc (Poble Sec, Hostafrancs, Sants)

Gràcia (La Salut, Vila Gràcia, Camp d'en Grassot-Gràcia Nova)

Sant Martí (Camp de l'Arpa del Clot)

Diumenges afectats per la normativa d'obertura comerços estiu 2014

13 juliol	20 juliol	31 juliol		
3 agost	10 agost	17 agost	24 agost	31 agost
7 setembre				

Obertura permesa de 10:00h-18:00h

OBJECTIUS DE L'INFORME

L'Ajuntament de Barcelona encarrega la realització d'un estudi a AQR-Lab amb dos objectius principals:

1. Realitzar una **valoració global** de la **prova pilot** d'obertura de comerços en diumenges **d'estiu 2014**
2. Conèixer **l'opinió** dels agents sobre **valoració de potencials canvis** d'aquesta obertura pel futur

Molt important: Es persegueix un estudi multidimensional en el que es cerca informació i opinió dels diversos agents implicats: comerciants, residents a Barcelona i turistes.

FONTS D'INFORMACIÓ EMPRADES

- 1. CENS DE COMERÇOS OBERTS**
- 2. ENQUESTA A VIANANTS DIUMENGES D'ESTIU**
- 3. ENQUESTA ÒMNIBUS A RESIDENTS A BARCELONA**
- 4. ENQUESTA A COMERCIANTS**
- 5. DADES DE CONSUM A PARTIR TPVs DEL BBVA**

1. CENS DE COMERÇOS OBERTS

Comprovació, per part del Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament, del grau d'obertura real dels comerços a la zona on estava permesa l'obertura al llarg dels nou diumenges d'estiu analitzats.

- Selecció, per fer la comprovació *in situ*, d'una mostra aleatòria estratificada seguint un doble criteri d'estratificació: tipus de comerç (8 categories) i barris (17 barris).
- Univers: 11.706 establiments.
- Mostra escollida pels diumenges 13 i 20 juliol: 1014 establiments
- Mostra escollida pels següents diumenges: 402 establiments
- Error mostral: $\pm 3\%$

A més, comprovació addicional durant l'agost als carrers més comercials:

- Dins l'eix de Barna Centre, els carrers d'Avinguda Portal de l'Àngel, Canuda, Comtal, Portaferriça i Santa Anna (83 establiments mostrejats)
- Carrer de Passeig de Gràcia (82 establiments mostrejats).

2. ENQUESTA A VIANANTS DIUMENGES D'ESTIU

Al llarg dels nou diumenges d'estiu analitzats es va realitzar una enquesta presencial a vianants en un total de deu punts d'enquestació situats a la zona d'obertura.

- Nombre total d'enquestes: 1911
- Qüestionari amb 13 preguntes sobre: motiu principal pel que es trobava al punt d'enquestació, si havien realitzat alguna compra i quina, coneixement i valoració de la normativa.

	Punts enquestació	Vianants	%
P1.	Zurich	193	10,1%
P2.	Liceu	182	9,5%
P3.	Colom	191	10,0%
P4.	Corte Inglés_ Portal Àngel	186	9,7%
P5.	Hàbitat (Av. Diagonal)	191	10,0%
P6.	Borne	192	10,0%
P7.	Fontana	193	10,1%
P8.	Front Loewe (Pg Gràcia)	191	10,0%
P9.	Les Arenes	198	10,4%
P10.	Hostafrancs	194	10,2%
	TOTAL	1911	100,0%

35,6%

Residència vianant	Vianants	%
Barcelona	851	44,5%
Primera Corona	174	9,1%
Segona Corona	91	4,8%
Resta de Catalunya	115	6,0%
Resta d'Espanya	145	7,6%
UE27	320	16,7%
Rússia	22	1,2%
EE.UU.	28	1,5%
Àsia	27	1,4%
Resta	138	7,2%
TOTAL	1911	100,0%

3. ENQUESTA ÒMNIBUS A RESIDENTS A BARCELONA

Inclusió de cinc preguntes addicionals sobre l'obertura dels comerços als diumenges d'estiu a l'enquesta ÒMNIBUS que realitza anualment l'Ajuntament de Barcelona als ciutadans.

- Enquestes recollides a la segona onada realitzada del 23 de setembre al 3 d'octubre.
 - Univers: població de Barcelona de 16 anys o més.
 - Entrevista telefònica amb suport informàtic (CATI).
 - Grandària de la mostra: 1000 entrevistes
 - Mostreig aleatori estratificat segons gènere, trams d'edat i districte.
 - Error mostral: $\pm 3,09\%$
-
- **Cinc preguntes relatives al coneixement de la normativa, si van realitzar compres, potencials canvis d'hàbits i valoració de la normativa.**

4. ENQUESTA COMERCIANTS A BARCELONA

Inclusió de deu preguntes addicionals sobre l'obertura dels comerços als diumenges d'estiu a l'Enquesta Activitat del Sector Comercial a Barcelona que realitza anualment l'Ajuntament de Barcelona.

- Enquestes recollides a la segona onada realitzada del 15 al 29 de setembre.
- Univers: Els establiments comercials de Barcelona dels següents subsectors: alimentació, equipament personal, decoració llar, farmàcia/drogueria/perfumeria, oci/cultura, vins/tabacs, automoció.
- Entrevista personal al propietari o responsable de l'establiment comercial (GESOP).
- Grandària de la mostra: 800 entrevistes
- Mostreig aleatori estratificat segons subsector i districte.
- Error mostral: $\pm 3,4\%$
- **Deu preguntes relatives al coneixement de la normativa, grau d'obertura, valoració de l'obertura i valoració de la normativa.**

5. DADES CONSUM A PARTIR TPVs DEL BBVA

Informació estreta de les dades d'activitat de targetes de crèdit/dèbit registrades en les TPVs del BBVA a la ciutat de Barcelona al llarg del període gener-setembre 2014. Informació proporcionada per BBVA Data & Analytics.

Dades de despesa i transaccions registrades de clients nacionals i turistes estrangers en els TPVs del BBVA als comerços de la ciutat de Barcelona per qualsevol targeta de qualsevol entitat i nacionalitat.

Es registra informació que permet analitzar distribució consum entre clients nacionals i turistes estrangers :

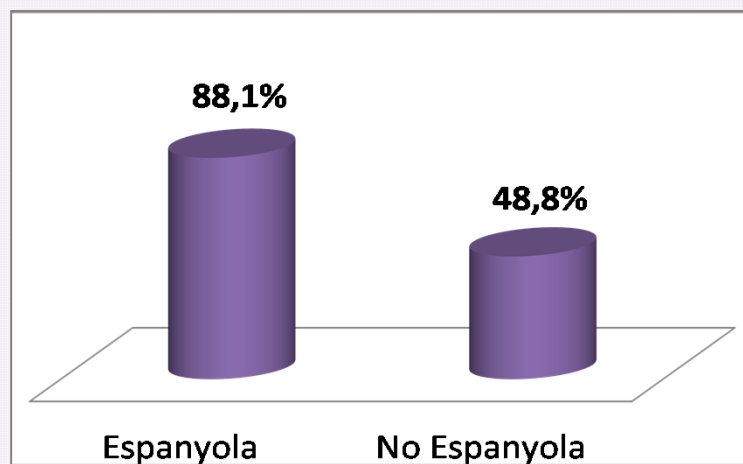
- Segons dies setmana.
- Segons franges horàries.

PRINCIPALS CONCLUSIONS – Coneixement normativa

1. Molt elevat coneixement de la nova normativa tant per part dels comerciants com per part dels barcelonins. Menor coneixement però dels comerciants de nacionalitat no espanyola i dels turistes estrangers.

COMERCIANTS

Nacionalitat del propietari (% Sí)

Font: Enquesta Comerciants

Molt elevat: **80%** la coneixia, però diferències segons sector (menor coneixement alimentació i souvenirs), districte (menor coneixement Sant Andreu, Nou Barris i Ciutat Vella) i nacionalitat propietari...

CONSUMIDORS

Enquesta Òmnibus: Quasi **75%** dels barcelonins coneixia normativa (menor coneixement dels més joves).
Enquesta vianants: Barcelonins i Primera corona: 61%
Segona corona i Resta Catalunya: 55-50%
Reste Espanya: 43%
Estranger: 35-50%

PRINCIPALS CONCLUSIONS – Nivell obertura

2. Considerant el global de la zona permesa, ha hagut escàs **nivell d'obertura** dels comerços als diumenges d'estiu (menys del 35% van obrir almenys un diumenge) als barris on estava permès obrir.

Petites diferències en funció de la font... però percentatge no superior al 35%.

Font 1: Comprovació *in situ*

Al voltant del 25,5%

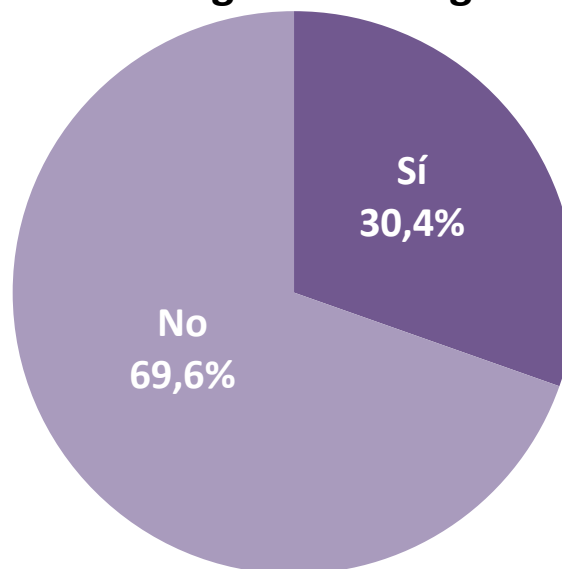
Dies	% obertura
13 de juliol	26,6%
20 de juliol	24,6%
27 de juliol	27,9%
3 d'agost	26,6%
10 d'agost	24,1%
17 d'agost	25,1%
24 d'agost	23,6%
31 d'agost	24,6%
7 de setembre	26,1%

Font 2: Enquesta comerciants

Al voltant del 30,4%

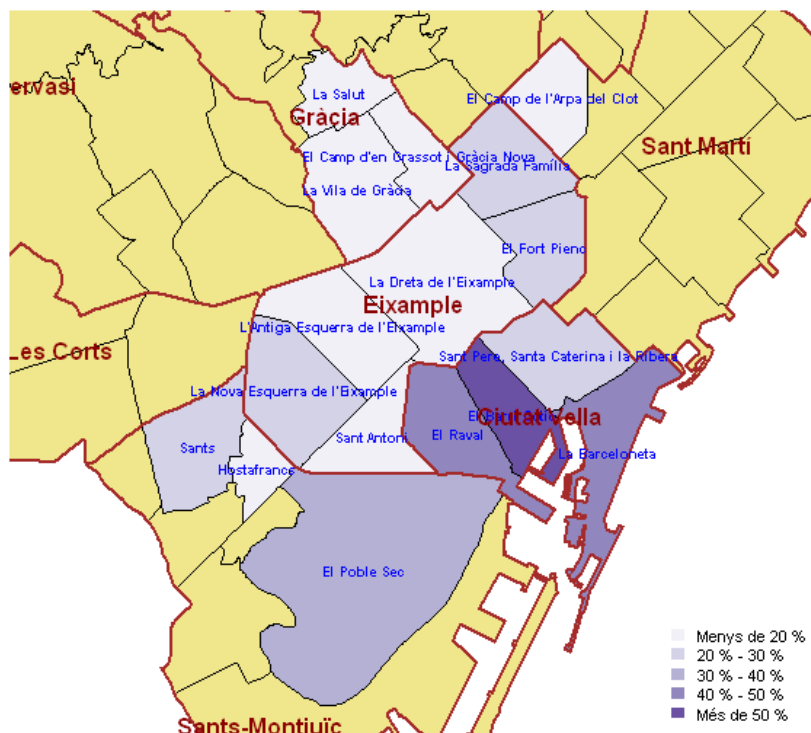
Va obrir algun diumenge d'estiu?

PRINCIPALS CONCLUSIONS – Nivell obertura

3. A excepció de Ciutat Vella (on tots els barris van obrir força més que a la resta de ciutat), la decisió d'obertura no sembla ser una qüestió de districte sinó, en tot cas, de barri (per exemple, dins Eixample, major obertura a Sagrada Família i la Nova Esquerra de l'Eixample)... O, inclús, una **decisió de carrers o eixos** (major obertura a eix Barna Centre o Passeig de Gràcia).

Comerços que van obrir el 20 de Juliol de 2014

El Barri Gòtic; el Raval; La Barceloneta; El Poble Sec/Parc de Montjuïc; La Sagrada Família; Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera; Sants; La Nova Esquerra de l'Eixample.

El Camp de l'Arpa del Clot; El Camp d'en Grassot i Gràcia Nova; La Vila de Gràcia; La Salut.

PRINCIPALS CONCLUSIONS – Nivell obertura

Zona	Tipus d'establiment	Comerços oberts	Comerços tancats	Total Comerços	% Comerços oberts
BARNA CENTRE	Quotidià no alimentari	0	2	2	0,0%
	Roba i calçat	39	20	59	66,1%
	Complements	5	10	15	33,3%
	Equipament de la llar	0	3	3	0,0%
	Oci i Cultura	2	0	2	100,0%
	Altres	1	1	2	50,0%
	TOTAL	47	36	83	56,6%
PASSEIG DE GRÀCIA	Quotidià no alimentari	4	4	8	50,0%
	Roba i calçat	36	13	49	73,5%
	Complements	2	11	13	15,4%
	Equipament de la llar	1	1	2	50,0%
	Oci i Cultura	2	2	4	50,0%
	Altres	3	3	6	50,0%
	TOTAL	48	34	82	59,0%

Font : Comprovació *in situ*

PRINCIPALS CONCLUSIONS – Nivell obertura

4. Major obertura en comerços d'**alimentació** (alguns ja podien obrir abans!), **d'oci i cultura, de souvenirs** i, en menor mesura, d'equipament personal (tot i que molt elevada en **roba i calçat** a eixos molt comercials).

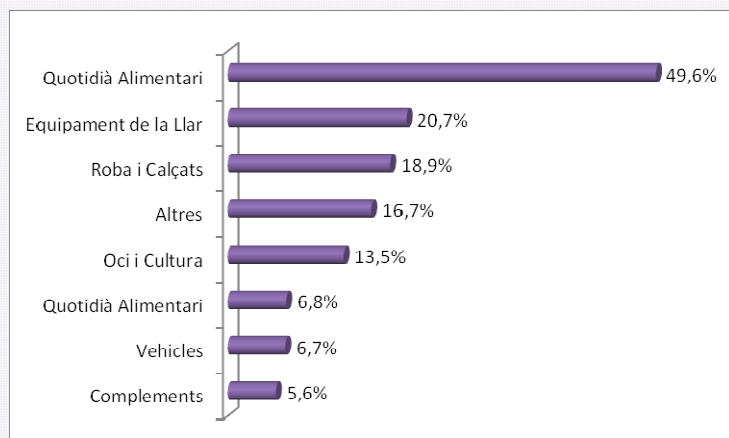

Comerços d'alimentació, equipament personal (sobretot roba i calçat, però menys obertura en complements, joieria i òptica), oci i cultura, souvenirs i basars.

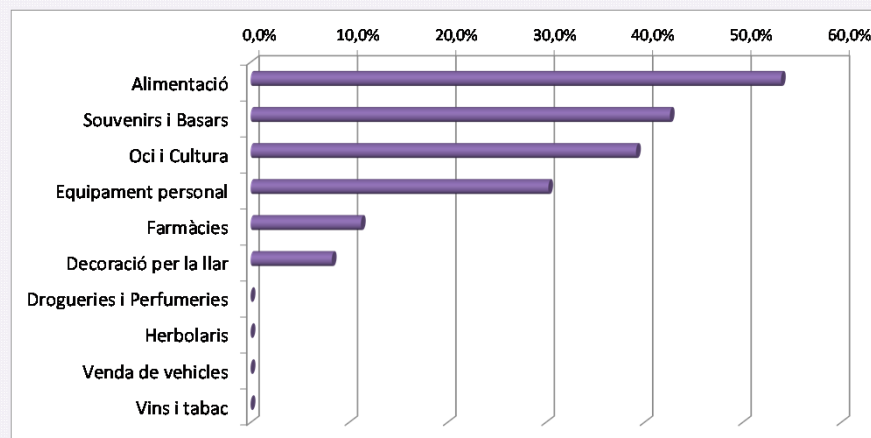

Drogueries i perfumeries i Venda de vehicles

A més, tots els grans magatzems i centres comercials van obrir

Font : Comprovació *in situ*

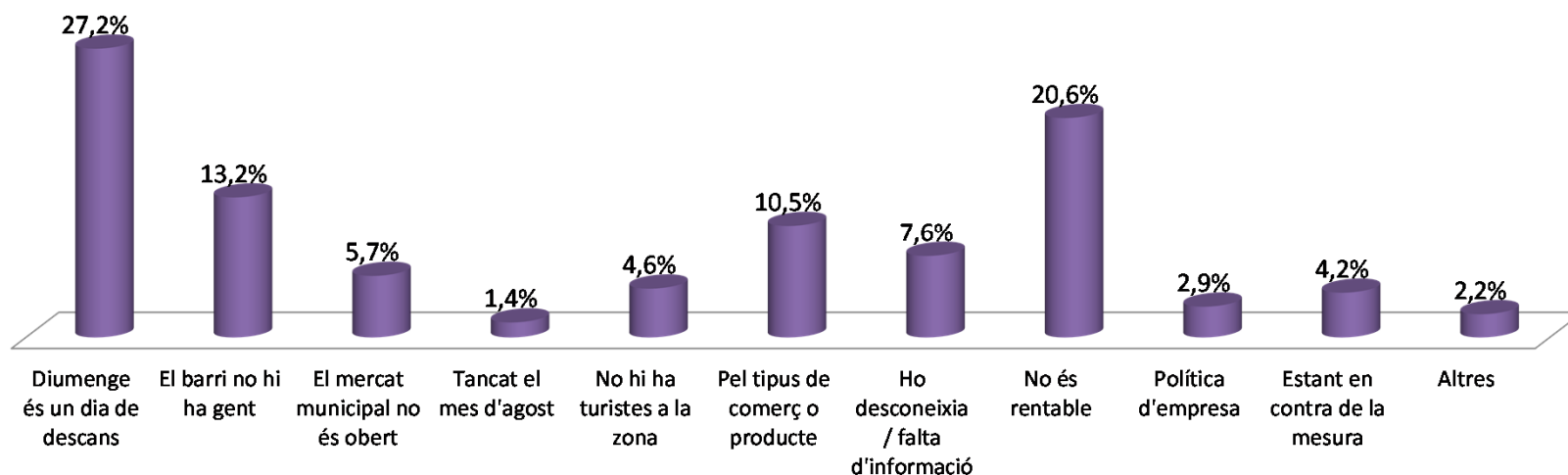

Font : Enquesta Comerciants

PRINCIPALS CONCLUSIONS- Raons no obertura

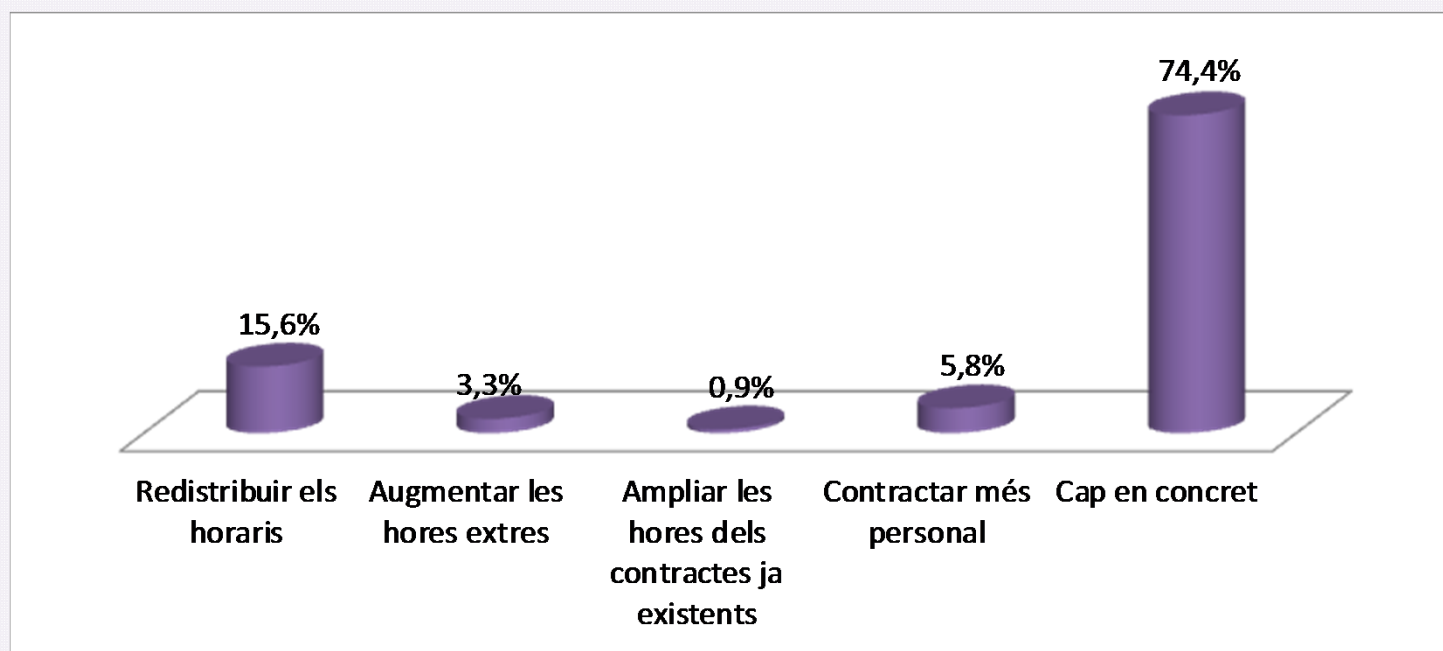
5. La consideració del diumenge com a dia de descans (27,2%), la no rendibilitat (20,6%) i la falta de gent al barri (13,2%), entre les principals raons que **justifiquen la no obertura** (més el tipus de producte en el cas de venda de vehicles o falta d'informació en el cas dels comerciants de nacionalitat no espanyola).

A aquestes raons s'hi afegeix el desconeixement de que es pogués obrir en el cas dels propietaris no espanyols (especialment en el cas dels propietaris de *souvenirs* i basars), el tipus de producte (en el cas dels comerços de venda de vehicles) o el fet que el mercat municipal no obrís (en el cas dels comerços d'alimentació).

PRINCIPALS CONCLUSIONS – Nova contractació

6. Un **6%** dels comerciants diuen que han fet **nova contractació** de personal i un **3%** han optat per ampliar horaris remunerats. A més, el **75%** de comerciants **no van adoptar cap mesura específica** en termes d'ocupació, i el **16%** van redistribuir horaris.

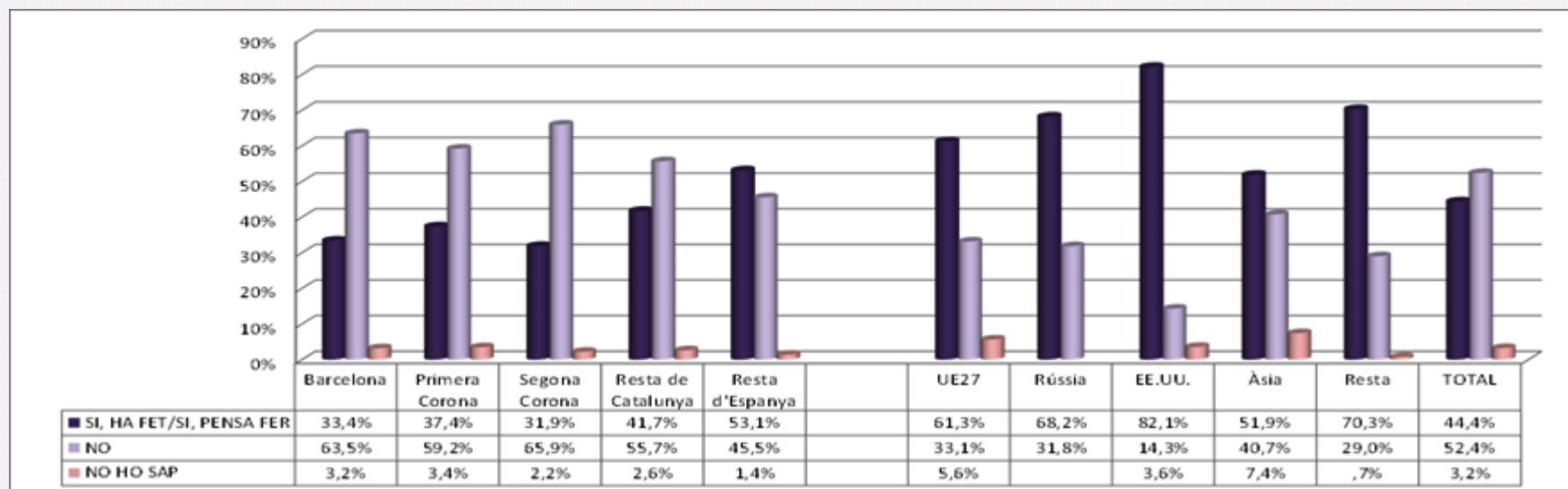

Font : Enquesta Comerciants

És als establiments d'oci i cultura i d'equipament personal on, comparativament, més es va decidir contractar nou personal (7,9% i 12,6% respectivament). Als districtes de Ciutat Vella i Gràcia va ser major, en termes comparatius, la contractació de nou personal (9,7% i 11,2% respectivament).

PRINCIPALS CONCLUSIONS – Nivell compres hagut

7. Tot i que la realització de compres solament va ser el motiu de l'estada a la zona d'obertura per un 15% dels vianants (10-25%), **quasi bé la meitat dels enquestats va realitzar alguna compra al llarg dels diumenges d'estiu. Diferències importants entre barcelonins (tres de cada deu van comprar) i turistes estrangers (entre sis i vuit de cada deu).**

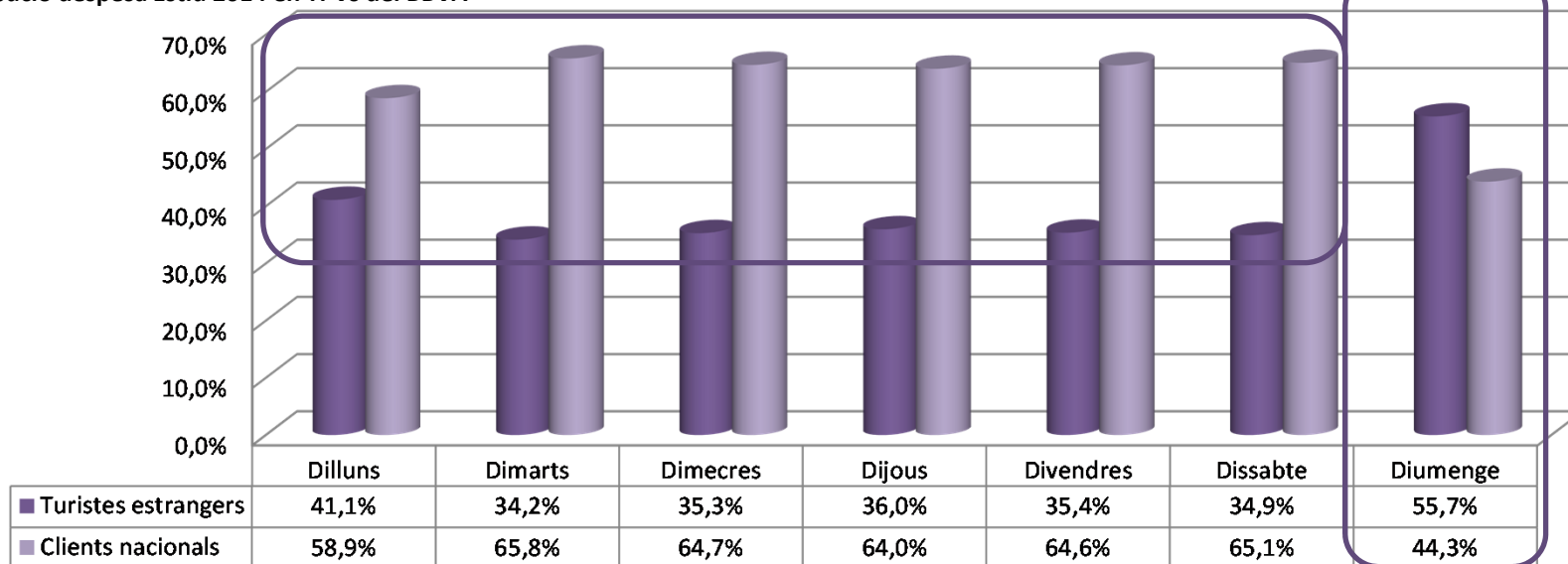
Font: Enquesta Vianants

Enquesta a residents: 23,7% dels barcelonins van comprar al llarg diumenges estiu.

PRINCIPALS CONCLUSIONS - Nivell compres hagut

A diferència de la resta de dies de la setmana, **el client dels diumenges d'estiu va ser majoritàriament turista** (al 55,7% dels turistes estrangers caldria sumar-li dada dels turistes de la resta d'Espanya que es trobarien inclosos dins "clients nacionals").

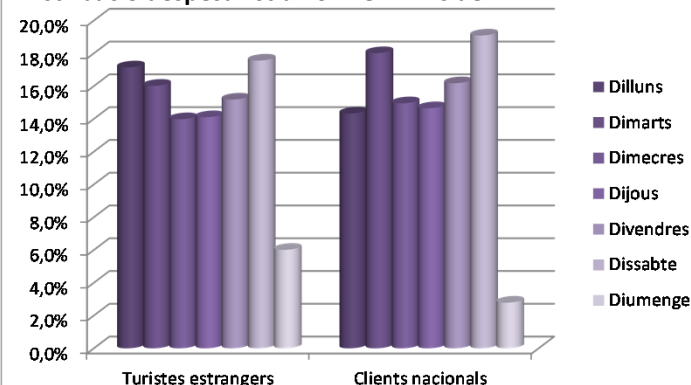
Distribució despesa Estiu 2014 en TPVs del BBVA

Cal tenir en compte també que els diumenges d'estiu són el dia de la setmana que concentraria el menor pes en termes de despesa setmanal, tant per turistes com per clients nacionals.

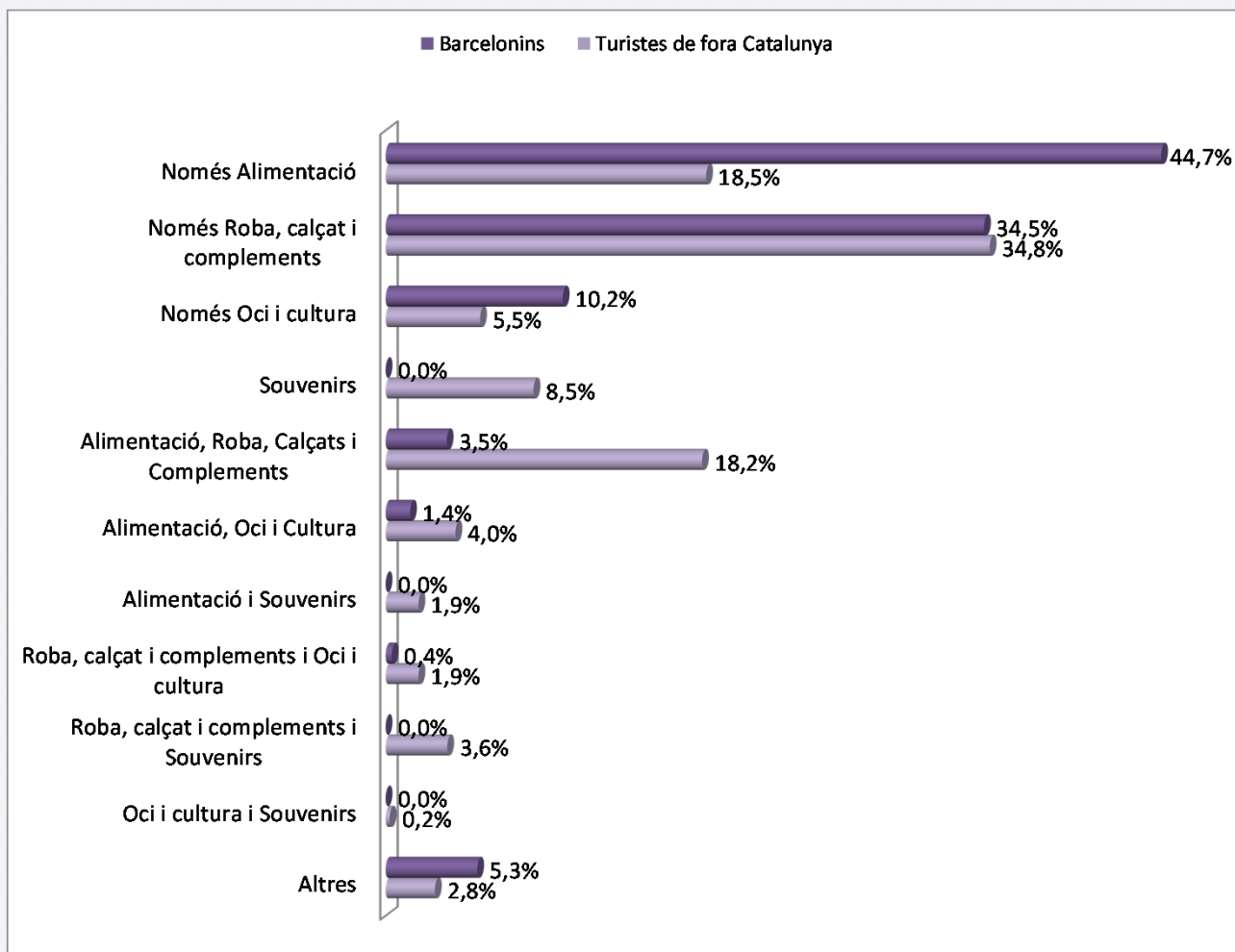

Distribució despesa Estiu 2014 en TPVs del BBVA

PRINCIPALS CONCLUSIONS-Nivell compres hagut-sectors

8. Els **barcelonins** van comprar majoritàriament productes d'**alimentació** (44,7%) mentre que els **turistes** van adquirir sobretot **vestits, calçat i complements** (34,8%).

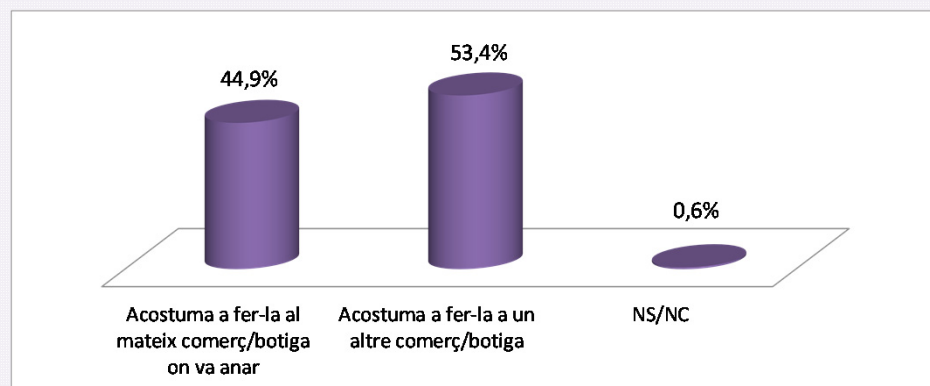

A més, els **barcelonins** que més van comprar van ser els **joves** (50,9%) i els residents a **Ciutat Vella** (31,9%) i **Eixample** (29,7%) (on es podia obrir a tot el districte), juntament amb residents a **Sarrià-Sant Gervasi** (29,4%).

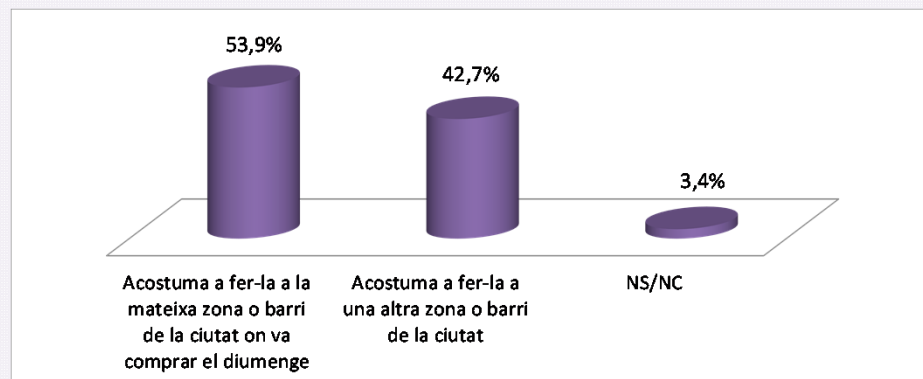
PRINCIPALS CONCLUSIONS- Canvi d'hàbits

9. S'observen **certs canvis d'hàbits** per part dels barcelonins (tot i ser pocs els que van comprar en diumenge).

Poc més de meitat dels barcelonins van comprar a un altre establiment diferent del que compren habitualment (especialment els vianants que es trobaven propers a grans magatzems i centres comercials en el moment de l'enquesta) ... però també ... un poc més de la meitat no va canviar de barri o zona.

Els més fidels...
els jubilats i pensionistes i
els residents a Ciutat Vella i
Eixample

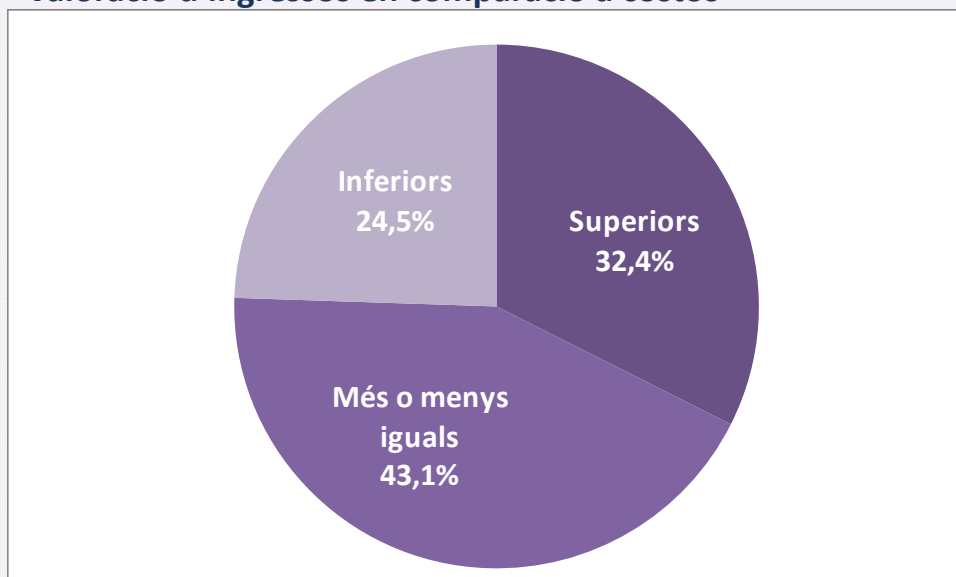

Els menys fidels...
els joves entre 16 i 24 anys i
els residents a Gràcia i Nou
Barris

PRINCIPALS CONCLUSIONS – Rendibilitat obertura

10. La **rendibilitat** de l'obertura els diumenges d'estiu ha estat **mitjana** (per poc més de quatre de cada deu comerciants ingressos similars als costos i per poc més de tres de cada deu ingressos superiors als costos).

Valoració d'ingressos en comparació a costos

Font: Enquesta Comerciants

A Ciutat Vella, Eixample i a Gràcia, majoritàriament ingressos i costos similars.

A Sants Montjuïc i Sant Martí majoritàriament ingressos superiors a costos.

A alimentació i decoració de la llar, ingressos similars als costos. A equipament personal, el percentatge dels que diuen que ingressos superiors als costos és relativament similar al percentatge dels que diuen que són inferiors. A oci i cultura, els ingressos majoritàriament superiors als costos.

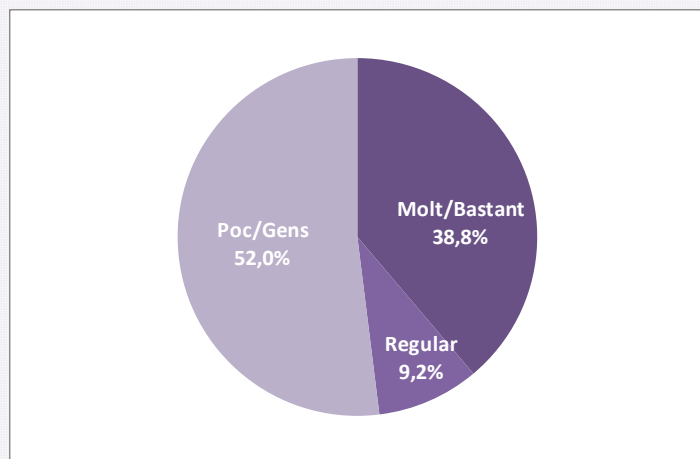
PRINCIPALS CONCLUSIONS – Necessitat obertura

11. Quatre de cada deu comerciants i dels residents barcelonins consideren molt o bastant **necessari que estiguin els comerços oberts en diumenge**. Però, la meitat de comerciants i de residents barcelonins consideren que obertura dels comerços els diumenges d'estiu era poc o gens necessària. Set de cada deu turistes estrangers consideren l'obertura molt o bastant important.

COMERCIANTS

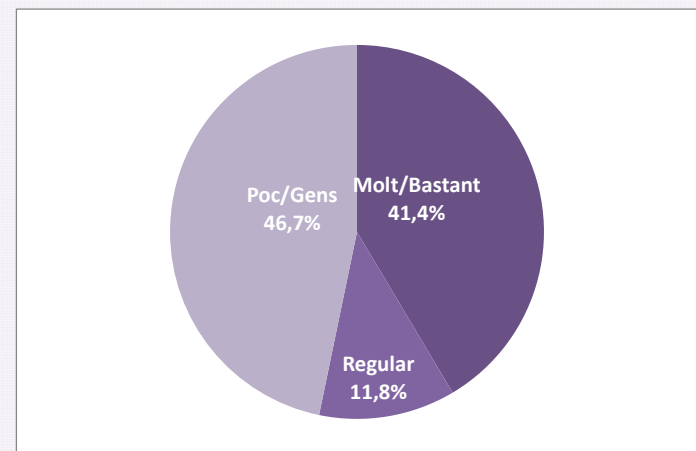
Era necessari permetre a alguns barris de la ciutat obrir els diumenges d'estiu?

BARCELONINS

Font: Enquesta Comerciants

Als districtes de Ciutat Vella, Les Corts i Sarrià-Sant Gervasi són els únics on predomina l'opinió de que era molt o bastant necessària.

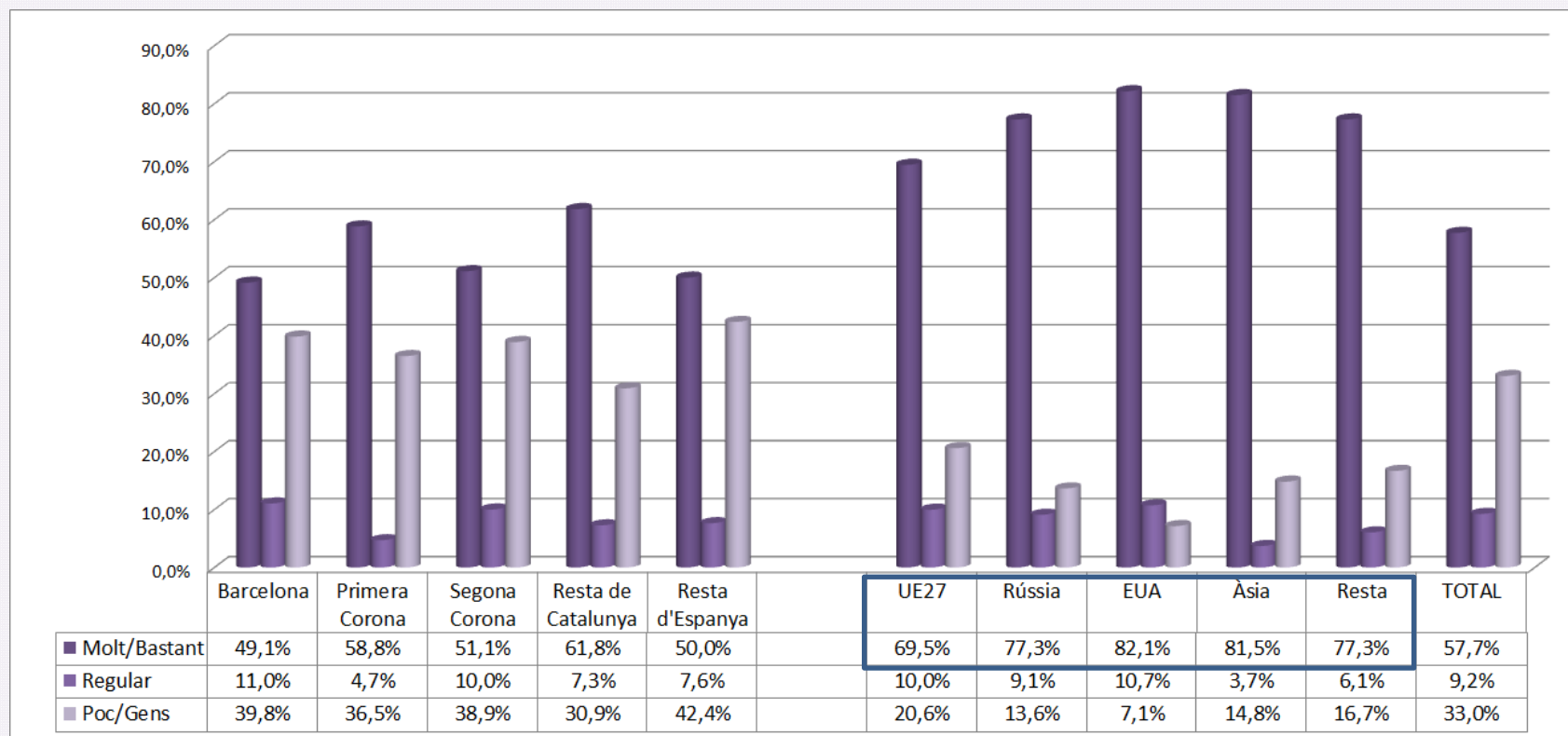

Font: Enquesta Vianants

Un **81,3% dels barcelonins** que van comprar diuen que, si no haguessin estat oberts en diumenge els comerços, haguessin fet les compres altre dia de la setmana...

PRINCIPALS CONCLUSIONS – Importància obertura

Com és d'**important** per vostè que a les ciutats que visita els **comerços obrin els diumenges**?

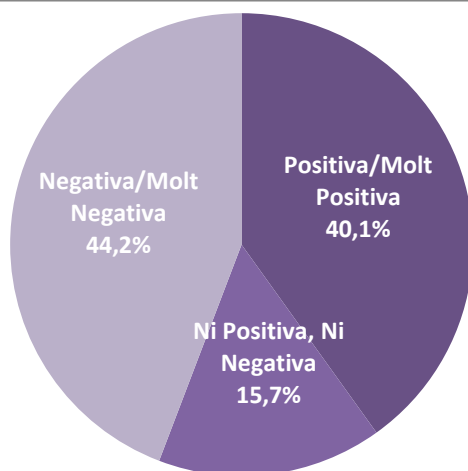
Font: Enquesta Vianants

Tres de cada deu turistes diuen que les compres fetes als diumenges els haguessin estat **molt o bastant difícils fer-les altre dia** de la setmana (especialment turistes d'EUA).

PRINCIPALS CONCLUSIONS – Valoració obertura

12. Tant comerciants com residents barcelonins es divideixen a parts iguals entre els que **valoren la normativa** com a positiva i molt positiva i els que la valoren com a negativa o molt negativa.

COMERCIANTS

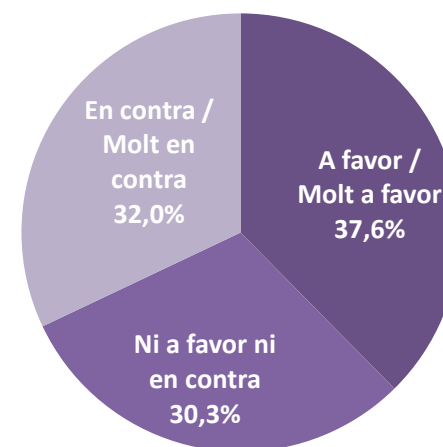

Font: Enquesta Comerciants

Més a favor:

Propietaris de nacionalitat no espanyola, comerços d'alimentació i farmàcies, comerços de Nou Barris, Ciutat Vella, Sarrià-Sant Gervasi i Gràcia

BARCELONINS

Font: Enquesta Òmnibus

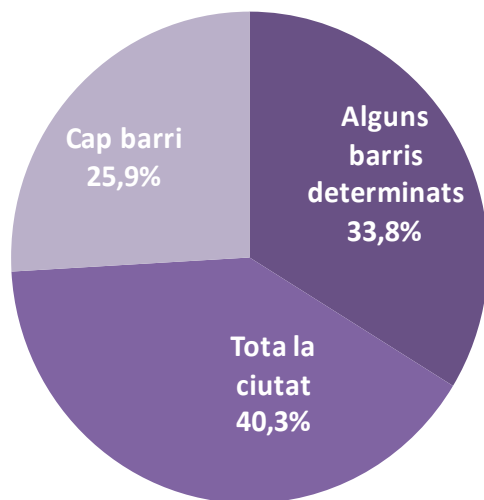
Més a favor:

els joves entre 16 i 24 anys; autònoms i estudiants; residents a Sarrià-Sant Gervasi i Eixample

PRINCIPALS CONCLUSIONS – Extensió zona obertura

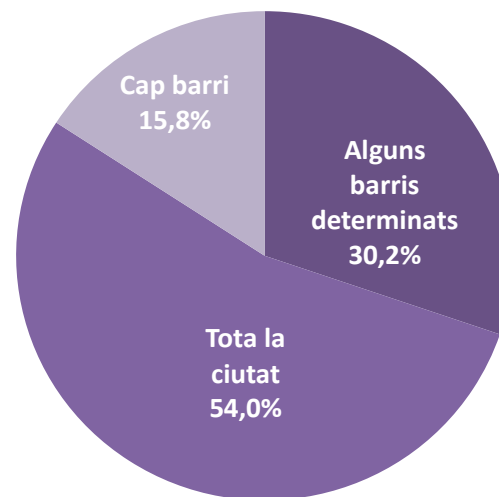
13. L'opinió majoritària tant de comerciants com de residents és que l'obertura s'hauria **d'estendre a tota la ciutat** (especialment entre els residents). Tot i així, a tres de cada deu comerciants i tres de cada deu barcelonins ja els hi **sembla bé que solament s'obri a certs barris**.

COMERCIANTS

Font: Enquesta Comerciants

BARCELONINS

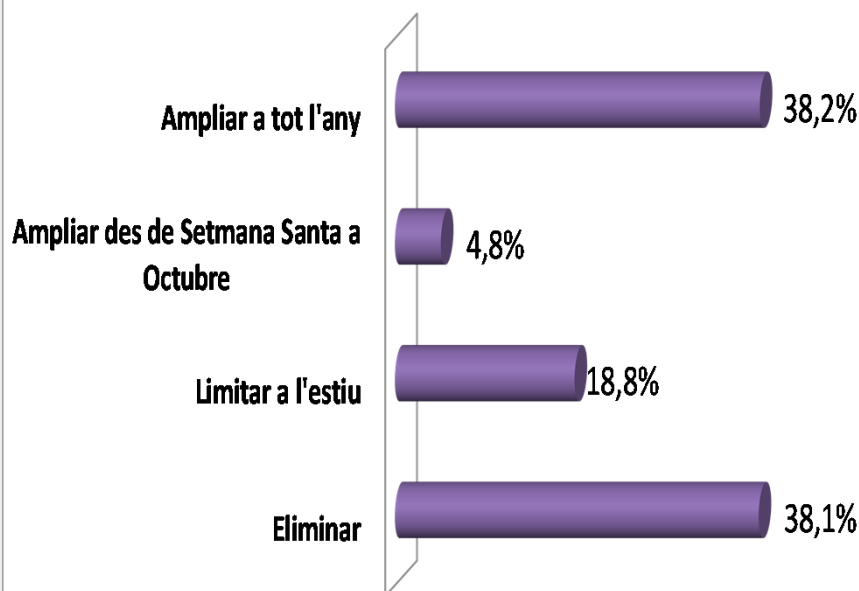

Font: Enquesta Vianants

PRINCIPALS CONCLUSIONS - Valoració període obertura

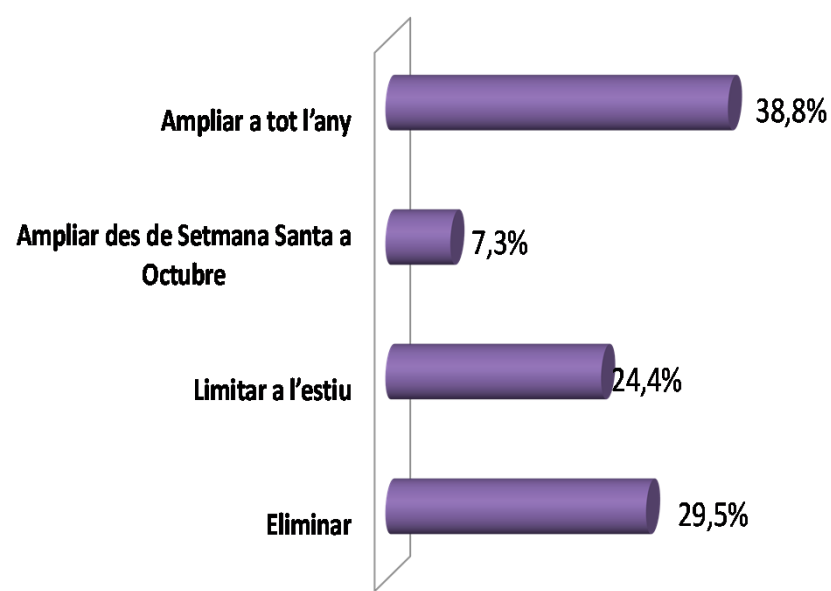
14. **Divisió** respecte la bondat d'estendre **l'obertura de diumenges a tot l'any**. Quatre de cada deu comerciants i barcelonins consideren que l'obertura en diumenge s'hauria d'estendre a tot l'any i dos de cada quatre solament a l'estiu. Però també quatre de cada deu comerciants i tres de cada quatre barcelonins voldrien eliminar l'obertura.

COMERCIANTS

Font: Enquesta Comerciants

BARCELONINS

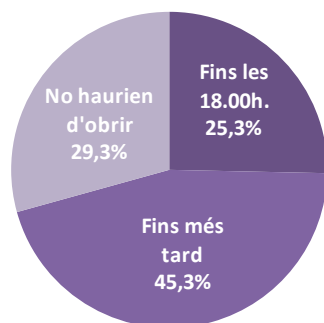

Font: Enquesta Òmnibus

PRINCIPALS CONCLUSIONS - Valoració Franja obertura

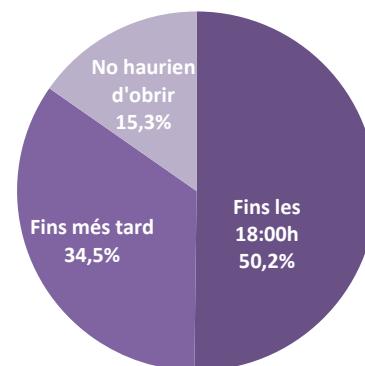
15. Quasi bé meitat comerciants a favor d'obrir fins més tard de 18:00h, mentre que meitat barcelonins pensa que **obrir fins 18:00h** és suficient. Entre turistes, sols els turistes russos, americans i asiàtics consideren millor obrir fins més tard.

COMERCIANTS

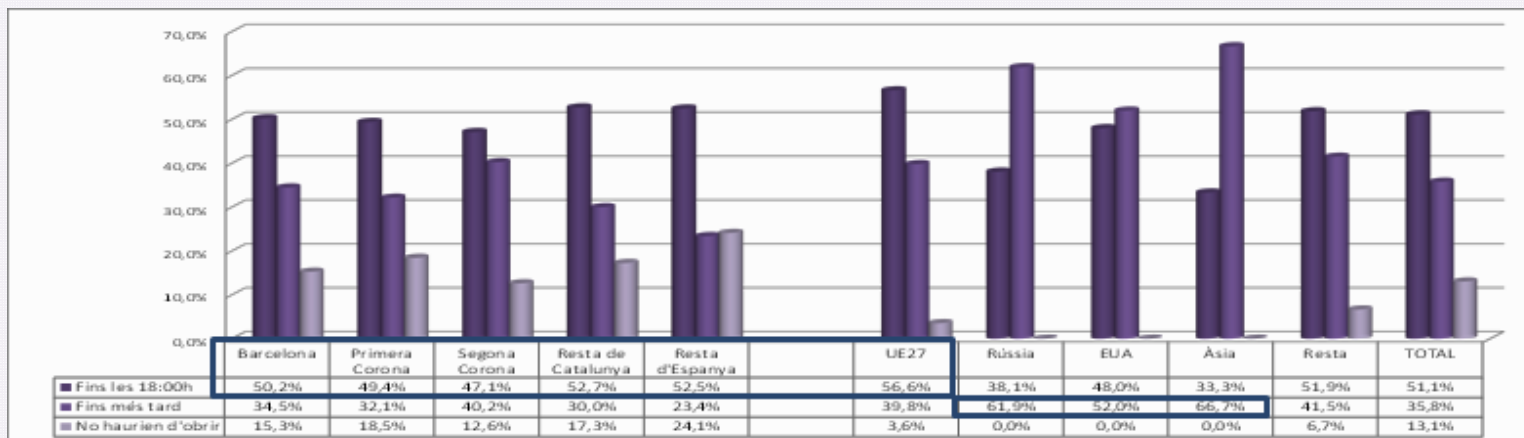

Font: Enquesta Comerciants

BARCELONINS

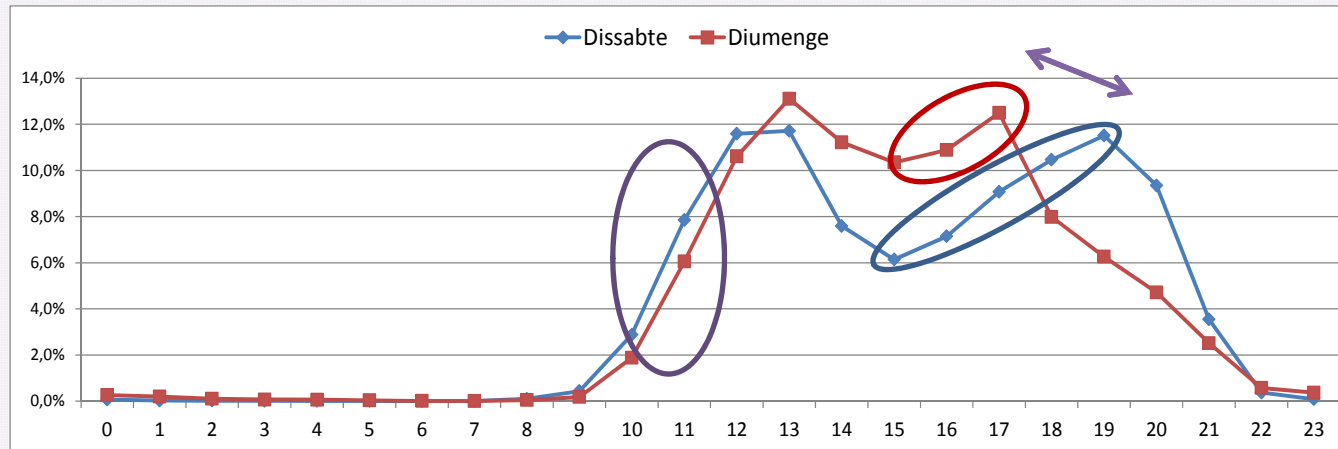

Font: Enquesta Vianants

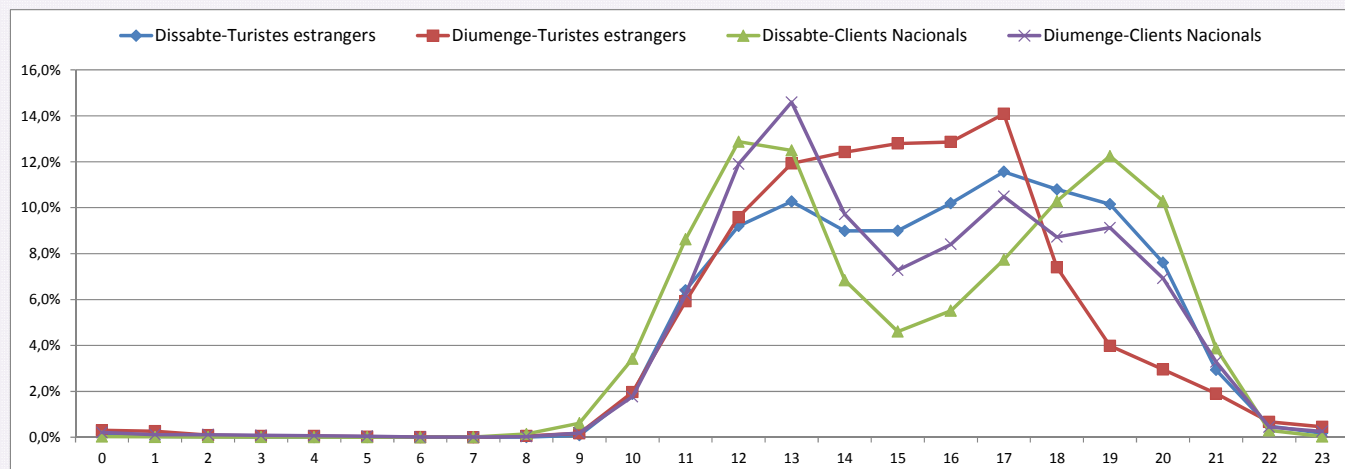

Font: Enquesta Vianants

Més informació sobre **franges horàries:** Agafant les dades de despesa en TPVs del BBVA per franges horàries de la despesa total en dissabtes i diumenges d'estiu de 2014...

A dissabtes despesa puja des de les 15h fins les 20h i a partir de les 20h disminueix. Petit percentatge des de les 10 fins les 11h (2,9%). A diumenge, major pes de la despesa des de les 13h i fins les 18h (58,1%), tot i que entre les 13h i les 15 h baixa i torna a pujar entre les 15h i les 18h, per baixar des de les 18h endavant.

Els turistes estrangers, tant dissabte com diumenge, la seva despesa augmenta fins les 18h, i després de les 18h disminueix, tot i que és important fins les 20h.

PRINCIPALS CONCLUSIONS- Districtes

16. En general, els comerciants de Ciutat Vella, Gràcia, Sarrià-Sant Gervasi, Nou Barris i Les Corts, més favorables a l'obertura en diumenges i amb una major ampliació (de zones, de períodes i/o d'hores). En canvi, els comerciants dels districtes de l'Eixample, Sants-Montjuïc, Sant Andreu, Sant Martí i Horta-Guinardó, més contraris en termes globals a l'obertura.

Però les dades per districtes engloben diferents opinions segons barris i eixos d'un mateix districte... (tot i que a l'estudi hi són, la no representativitat de la mostra a nivell de barri o d'eixos no permet mostrar resultats de manera rigorosa per aquestes delimitacions).

QUÈ HEM APRÈS?

1. Elevat coneixement de normativa, però encara hi ha marge de creixement en certs comerços, tipologia de comerciants i consumidors (turistes estrangers).
2. L'obertura, menys a Ciutat Vella, és més un tema d'eixos/carrers que de barris o districtes.
3. No hi ha una posició clara ni de comerciants ni de clients, quant a la bondat de l'obertura, la zona a obrir o la franja horària.
4. Hi ha hagut una certa contractació addicional, del 6% dels comerços (i un 9% afegint ampliacions horàries).
5. Hi ha hagut un cert canvi d'hàbits en residents a Barcelona i una despesa addicional efectuada.
6. Els turistes estrangers aprofiten més que clients nacionals obertura diumenges d'estiu.
7. Encara que la despesa en diumenge és menor que en altres dies de la setmana, hi ha un percentatge de vendes que sinó es perdria (10% en residents i quelcom més els turistes estrangers).
8. Hi ha marge per endarrerir l'obertura una hora (11h a 19h).
9. Efectes de l'obertura: requereix més temps per poder-se valorar atès que
 - Precipitació de la mesura adoptada al 2014
 - Desconeixement de certs consumidors i comerciants
 - Sols un any implantació.